

Sprawozdania • Reports

Sprawozdanie z II Łódzkich Dni Onkologicznych

Oddział Łódzki Polskiego Towarzystwa Onkologicznego organizuje każdego roku regionalną konferencję naukowo-szkoleniową dla onkologów oraz lekarzy zainteresowanych tematyką onkologiczną. Od dwóch lat ta największa w regionie impreza funkcjonuje pod nazwą Łódzkich Dni Onkologicznych. W tym roku zyskała ona rangę szczególną: patronat honorowy nad nią objęli J.M. Rektor Uniwersytetu Medycznego w Łodzi prof. Andrzej Lewiński, Przewodniczący Zarządu Głównego PTO prof. Marian Reinfuss i Redaktor Naczelny dwumiesięcznika *Nowotwory Journal of Oncology* prof. Edward Towpik.

Drugie Łódzkie Dni Onkologiczne odbyły się w dniach 4-6 marca 2004 r. w salach konferencyjnych Stacji Nowa Gdynia k/Łodzi oraz Hotelu Grand w Łodzi.

We czwartek 4 marca, w Nowej Gdyni, po raz pierwszy w historii ŁO PTO, odbyło się Sympozjum Naukowo-Szkoleniowe dla Pielęgniarek, przygotowane specjalnie dla Nich. Nikt nie jest tak blisko chorych na nowotwór jak pielęgniarki, nikt nie zna tak dobrze ich potrzeb, a ich wkładu w opiekę i proces leczenia nie można niedoceniać. Sympozjum rozpoczęło się wykładem Dyrektora Instytutu Pielęgniarstwa UM w Łodzi, prof. Józefa Kobosa pt.: „Pielęgniarka, lekarz, pacjent partnerami w opiece onkologicznej”. Wykładowca przede wszystkim zwrócił uwagę na zmieniający się model sprawowania opieki medycznej w Europie Zachodniej i Stanach Zjednoczonych,

model, w którym pielęgniarka uzyskuje coraz większą autonomię, stawia ją przed znacznie poważniejszymi zadaniami, i jest ona przez to obciążona nieporównywalnie większą odpowiedzialnością. Model ten prawdopodobnie stopniowo, ale systematycznie będzie przyjmowany w Polsce. Przedmiotem kolejnego wykładu, przedstawionego przez dr Ewę Borowiak, było nakreślenie problemów, jakie stają przed pielęgniarstwem onkologicznym w XXI wieku. Po zapoznaniu uczestniczek Sympozjum z epidemiologią nowotworów w Polsce oraz oczekiwanymi trendami zachorowalności i umieralności, pani doktor nakreśliła zakres zadań, jakie współczesna onkologia stawia przed pielęgniarkami, zwracając szczególną uwagę na rolę pielęgniarek w edukacji zdrowotnej chorych i społeczeństwa. Rozwinięciem i uzupełnieniem tego zagadnienia był ostatni wykład, przedstawiony przez dr Janusza Piekarskiego, z Kliniki Chirurgii Onkologicznej UM w Łodzi, pt.: „Europejski Kodeks Walki z Chorobami Nowotworowymi i jego uzasadnienie naukowe”. Głównym przesłaniem wykładu było wskazanie, że jeśli będziemy prowadzić bardziej zdrowy tryb życia, wtedy będzie możliwa poprawa stanu zdrowia, w tym zapobieganie wielu chorobom nowotworowym. Po krótkiej, merytorycznej dyskusji, uczestnicy udali się na uroczystą kolację, w czasie której dyskutowano na temat swoich nawyków żywieniowych, aktywności fizycznej i stylu życia, podkreślając zgodność

Goście II ŁDO. Na pierwszym planie Członkowie Honorowi OŁ PTO, twórcy łódzkiej onkologii: prof. Olga Mioduszevska, dr Ryszard Sosiński, doc. Bogusław Krawczyk

wybranego menu z zaleceniami Europejskiego Kodeksu Walki z Chorobami Nowotworowymi.

W sobotę 6 marca, w salach konferencyjnych Hotelu Grand, odbyła się konferencja naukowo-szkoleniowa dla lekarzy. Tegorocznym tematem przewodnim były mięsaki tkanek miękkich. Podobnie jak rok wcześniej zobaczyliśmy w Łodzi czołówkę polskich onkologów. Na zaproszenie ŁO PTO przybyła z Belgii prof. Maria Dębiec-Rychter, która wygłosiła wykład inauguracyjny pt.: „Imatinib – celowana terapia w chorobach nowotworowych”. Pani profesor nakreśliła podstawy genetyczne rozwoju mięsaków przewodów pokarmowego oraz molekularne mechanizmy działania leku. W przystępny sposób przedstawiła uzasadnienie zróżnicowania dawkowania imatinibu, wskazując na genetyczne różnice poszczególnych podtypów GIST-ów.

Do tradycji naszych spotkań należy uhonorowanie tych onkologów, którzy zaznaczyli swój wkład w rozwój onkologii w regionie łódzkim. Wyrazem naszego dla nich szacunku jest przyznanie godności Członka Honorowego ŁO PTO, wręczenie dyplomu i złotej odznaki naszego Towarzystwa. W tym roku nadano godność Członków Honorowych ŁO PTO trzem lekarzom, twórcom łódzkiej onkologii: prof. Oldze Mioduszeńskiej, doc. Bogusławowi Krawczykowi i dr Ryszardowi Sosińskiemu. To właśnie Oni w latach pięćdziesiątych ubiegłego stulecia organizowali pierwsze poradnie onkologiczne w Łodzi, w oparciu o które powstał potem Łódzki Regionalny Ośrodek Onkologii. Pełne wzruszeń spotkanie po latach było okazją do wspomnień. W oparciu o te wspomnienia spróbujemy odtworzyć historię onkologii łódzkiej.

Drugą sesję otworzył wykład prof. Radzisława Kordka, dotyczący patomorfologii mięsaków. W dalszej części wykładu doc. Włodzimierz Ruka przedstawił podstawowe zasady rozpoznawania i leczenia mięsaków tkanek miękkich oraz zasady postępowania w mięsakach zrębu przewodu pokarmowego. W sesji trzeciej wysłuchaliśmy wykładu doc. Macieja Krzakowskiego na temat leczenia systemowego w mięsakach tkanek miękkich i wykładu

dr Piotra Rutkowskiego pt.: „Intensywne leczenie skojarzone chorych na *sarcoma synoviale*”. Doskonałym podsumowaniem tej sesji było wystąpienie dr Macieja Berkana pt.: „Dlaczego mówimy o skuteczności terapii celowanej w GIST?”. Porównał on losy dwóch chorych, leczonego i nie leczonego imatinibem. U obu chorych rozpoznano nowotwór w 1996 roku. U obu doszło do nawrotu choroby w roku 1998. Chory leczony w Polsce zmarł wkrótce potem. Druga chora, leczona w Finlandii, była pierwszą chorą, u której zastosowano imatinib. Zmarła niedawno w 2003 roku. Zastosowane leczenie przedłużyło jej życie o 5 lat w porównaniu z chorym z Polski. Przedstawione porównanie przypadków było doskonałym zobrazowaniem i „przetłumaczeniem” na najprostszy język tego, o czym mówiono przez całą konferencję: o nowych możliwościach leczenia onkologicznego.

W czasie konferencji odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej (PTChO), w czasie którego omawiano przygotowania do XII Kongresu European Society of Surgical Oncology (Budapeszt 2004), zwłaszcza sesji organizowanej przez PTChO. Na uwagę zasługiwały również obrady Krajowego Rejestru GIST, ciała powołanego w celu gromadzenia informacji na temat tych rzadkich nowotworów oraz w celu koordynacji i optymalizacji ich leczenia. Według danych Rejestru, w chwili obecnej w Polsce leczonych jest około 200 chorych na GIST.

Wśród wydarzeń towarzyszących nie mogło zabraknąć sesji satelitarnych. Pierwsza była poświęcona leczeniu paklitaksellem chorych na raka piersi, a druga profilaktyce choroby zatorowo-zakrzepowej w chirurgii onkologicznej.

Uroczysta kolacja w Sali Malinowej Hotelu Grand zakończyła bardzo pracowite II Łódzkie Dni Onkologiczne. Zapraszamy za rok.

Arkadiusz Jeziorski
Klinika Chirurgii Onkologicznej
Uniwersytet w Łodzi

Sprawozdanie z Konferencji Europejskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej w Budapeszcie

W dniach 31 marca - 4 kwietnia 2004 roku w Budapeszcie miała miejsce 12 Konferencja Europejskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej (European Society of Surgical Oncology), w której uczestniczyło około 500 osób. Główna tematyka obrad dotyczyła raka piersi, nowotworów przewodu pokarmowego oraz czerniaka, a także nowych technik chirurgicznych.

Podczas sympozjum dotyczącego postępów w chirurgicznym leczeniu nowotworów złośliwych jelita grubego poruszono wiele interesujących zagadnień. Doskonałe wyniki chirurgicznego oraz skojarzonego leczenia prze-

rzutów raka jelita grubego do wątroby przedstawił paryski chirurg Rene Adam. Wyniki, które zaprezentował, zdecydowanie wskazywały na zasadność podejmowania resekcji wątroby także w przypadku mnogich przerzutów, niezależnie od ich wielkości, nawet zlokalizowanych w obu płatach. Dr Adam wskazywał ponadto, że początkowy brak możliwości radykalnego wycięcia przerzutów z wątroby nie wyklucza zastosowania leczenia neoadjuwantowego (chemioterapia, ablacja promieniowaniem o częstotliwości radiowej) i/lub techniki sekwencyjnego wycinania przerzutów. Podczas tego samego sympozjum Lars Pählman

z Uppsali przedstawił aktualne wskazania do zastosowania laparoskopii w chirurgii raka jelita grubego, natomiast Adam Dziki z Łodzi omówił aktualny stan wiedzy na temat sposobów miejscowego wycięcia niezaawansowanego raka dolnej części odbytnicy.

Kolejna, interesująca sesja dotyczyła raka piersi. Dr Audiso z Liverpoolu przedstawił wyniki badania porównującego dwie techniki usuwania niewyczuwalnych klinicznie zmian w piersi: tradycyjne oznakowanie igłą lokalizacyjną w czasie badania radiologicznego lub sposób polegający na odnalezieniu podejrzonej zmiany, oznakowanej radioznacznikiem za pomocą sondy gamma (metoda ROLL). Metoda ROLL okazała się być szybszą oraz – w ogólnym rozrachunku – tańszą.

W czasie trwania Konferencji ESSO zaplanowano kilka sesji prowadzonych przez Polskie Towarzystwo Chirurgii Onkologicznej. Pierwsza z nich, prowadzona przez Andrzeja Szawłowskiego, dotyczyła raka przełyku. Drugą, której przewodniczył Krzysztof Herman, poświęcono jakości w chirurgii onkologicznej. Kolejna, pod przewodnictwem Janusza Jaśkiewicza, dotyczyła sposobów chirurgicznego leczenia nowotworów złośliwych, z uwzględnieniem metod oszczędzających narządy. Wszystkie sesje spotkały się z zainteresowaniem uczestników. Należy przy okazji zaznaczyć, że Polacy stanowili drugą pod względem liczebności grupę uczestników Konferencji.

Odrębną sesję poświęcono problematyce chirurgii miednicy z perspektywy chirurgów, urologów i ginekologów. W tym samym czasie odbywała się sesja dotycząca leczenia czerniaka oraz mięsaków. W ciekawym i nieco kontrowersyjnym wykładzie, dr Thomas z Royal Marsden Hospital w Londynie opowiedział się zdecydowanie przeciw stosowaniu biopsji węzła wartowniczego w leczeniu czerniaka. Zalecał natomiast skierowanie dostępnych funduszy na edukację społeczeństwa oraz wczesne wykrywanie zmian chorobowych, jako jedyną metodę dającą szansę na poprawę wyników leczenia. Prowokacyjne tezy wywołały żywą dyskusję. W drugim ciekawym wykładzie, dr Thomas przedstawił wyniki badania klinicznego z randomizacją, porównującego wąski (1 cm) i szeroki (3 cm) margines przy usuwaniu czerniaka. Wyniki badania, opublikowane w *New England Journal of Medicine*, wskazują na konieczność stosowania szerszego marginesu. W tej samej sesji poruszono także zagadnienia związane z nowotworami zrębu przewodu pokarmowego (GIST) w kontekście nowych leków jako alternatywy do rozległych, wielokrotnych resekcji.

Bardzo ciekawa była sesja poświęcona zagadnieniu prowadzenia badań kontrolnych po zakończeniu chirurgicznego leczenia onkologicznego. Wykładowcy zaproponowali odejście od wykonywania rutynowych badań kontrolnych u chorych po leczeniu raka piersi, zalecali natomiast intensywne kontrole radiologiczne przez pierwsze dwa lata po leczeniu raka jelita grubego, mające na celu wykrycie poddających się leczeniu przerzutów.

Odrębną sesję poświęcono zagadnieniu *minimal residual disease*. Emiel Rutgers omówił znaczenie kliniczne mikroprzerzutów raka piersi, a także izolowanych komórek raka, stawiając jednocześnie pytanie o zasadność i przydatność kliniczną poszukiwania kolejnych śladów resztkowego nowotworu.

W trakcie trwania Konferencji odbyło się walne zebranie członków ESSO, podczas którego wybrano nowe władze Towarzystwa. Nowym prezesem został Luigi Catalotti, a w Zarządzie ESSO znalazł się przedstawiciel polskich chirurgów – Paweł Murawa, zastępując ustępującego Janusza Jaśkiewicza. Kolejne spotkanie członków ESSO będzie miało miejsce podczas paryskiej konferencji ECCO jesienią 2005 roku. Przewodniczący Komitetu Naukowego Konferencji ECCO, członek władz ESSO, Lars Pählman, obiecał, że postara się zwiększyć udział tematyki chirurgicznej podczas przyszłorocznej konferencji ECCO. Natomiast następna konferencja ESSO odbędzie się jesienią 2006 roku w Wenecji, a przewodniczącymi komitetu organizacyjnego będą Umberto Veronesi oraz Alberto Costa.

Ostatnia sesja dotyczyła zastosowania nowoczesnej techniki komputerowej oraz robotyki w chirurgii onkologicznej. Sesję tę prowadził twórca techniki endoskopowego wycięcia raka odbytnicy, Gerhard Buess.

Konferencja ESSO, odbywająca się obecnie co 2 lata, jest coraz bardziej interesującym forum wymiany poglądów przez europejskich chirurgów onkologicznych. Ponadto cieszy coraz bardziej aktywne uczestnictwo w konferencji chirurgów z Polski.

Lek. med. Wojciech M. Wysocki

Lek. med. Andrzej L. Komorowski

Doc. dr hab. med. Krzysztof Herman

Klinika Chirurgii Onkologicznej

Centrum Onkologii – Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie

Oddział w Krakowie

email: wwyssocki@mp.pl